

(/)

🏠 (/) > Diverse (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Det store leksikon

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/stemmer-fra-groenland>)

Det store leksikon

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 553

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/det-store-leksikon)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/det-store-leksikon](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/det-store-leksikon)) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [\[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/det-store-leksikon\]\(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/det-store-leksikon\)\) **in**](http://www.historie-</p></div><div data-bbox=)

([\[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/det-store-leksikon&title=\]\(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/det-store-leksikon&title=\)\)](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-</p></div><div data-bbox=)

Maria Simonsen

Det store leksikon

100 danmarkshistorier. Aarhus Universitetsforlag. 100 sider. 100 kr.

Encyklopædi (...) oprindelig hele den videnskabelige og kunstneriske emnekreds, som enhver ung og fri græker måtte orientere sig i, senere en omfattende og overskuelig fremstilling af den samlede teoretiske og praktiske viden i en bestemt tid. Betegnelsen bruges om værker, der giver en sådan oversigt, enten i systematisk form, dvs. i indholdsmæssigt ordnet sammenhæng, eller i alfabetisk gruppering.

Således er leksikon eller encyklopædi defineret i det leksikonværk, der står på anmelderens hylde, Gyldendals Leksikon i 10 bind fra 1970'erne. Det må siges, at de ti bind står ret stille og ubrugte og har gjort det i nogle år – men at finde definitionen frem i denne anledning medfører stadig fare for at blive distraheret af alle de andre opslagsord, der står lige ved siden af (empire, empirisme, enevælde, Friedrich Engels, engelsk kunst, engelsk litteratur, nej, vi må slutte her). En distraktion og fascination, som internettet ikke på samme måde giver anledning til. Det er både godt og skidt.

Under alle omstændigheder har serien 100 danmarkshistorier (det kan måske også kaldes en slags leksikon) kastet et 100 siders bind af sig om den danske leksikonhistorie. Det er en spændende historie, når man interesserer sig for boghistorie, og bogen kan da også anbefales – ligesom det vist nok stort altid er tilfældet i Aarhus Universitetsforlags serie.

Det store dyr i den danske leksikonhistorie er naturligvis Salmonsens. Værket der samlede 'al' viden på et bestemt tidspunkt, skrevet af eksperter, der vidste, hvad de talte om. Den næsten mytologiske opfattelse af leksikonværket holdt sig i mange år, så skønt der udkom nye og mere tidssvarende leksika eller encyklopædier, så var der hele tiden nogle, der sværgede til Salmonsens udlægning af en historisk periode, eller hvad det nu kunne være.

Det er ganske imponerende, at det lykkedes Schultz' forlag at få fremstillet og markedsført dette store værk – eller man skulle rettere tale om værker, for der kom flere udgaver af Salmonsens i forskellige størrelser og udstyr. Salmonsens store illustrerede Konversationsleksikons første bind udkom 1893, efter at arbejdet med encyklopædien havde været i gang i to år. I 1911 var værket afsluttet med et supplementsbind. Allerede i 1915 begyndte man at arbejde på 2. udgaven af Salmonsens, som er den udgave, der kom til at stå som det danske leksikon-ikon. Værket består af 26 bind – førsteudgaven var på 19 – og det var jo selvfølgelig en pæn bid af boghylden, så forlaget satte gang i Den lille Salmonsens, blot 12 bind og klaret på tre år, 1937-40. Og der kom flere Salmonsener på markedet, men det må man selv læse om i "Det store leksikon".

Der har selvfølgelig været flere aktører på markedet med leksika eller encyklopædier, fx Hagerup, Nordisk Konversationsleksikon, Gyldendals, Lademanns osv., men ingen er opfattet så autoritativt som Salmonsens, i hvert fald ikke før vi kommer op til Den store danske Encyklopædi i 1990'erne. At det så blev internettet, der tog over i det nye årtusinde, ved vi jo alle – men den historie er naturligvis også med, sammen med problematikken om den løbende revidering på lex.dk.

Alt dette beskrives og analyseres på de 100 sider – og vi kommer også til udlandet og tilbage i tiden til encyklopædiens og leksikonnets forløbere. Som sagt, interessant læsning – ikke kun for bognørder – og fint fremstillet af Maria Simonsen, lektor på Aalborg Universitet og i styrelsen for Nordisk Forum for Boghistorie. Hermed anbefalet.

[Historie-online.dk, den 3. november 2021]

